

Pnömonok Mikrobi ve Hastalıklar

Pnömonok nedir? Nerede bulunur? Nasıl Bulaşır?

Pnömonok, bebeklik ve çocukluk çağında sık rastlanan ve menenjit, zatürre, kan iltihabı, orta kulak iltihabı, sinüzit gibi hastalıklara yol açan bir mikroptur (1,2).

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre pnömonoklara bağlı hastalıklar, dünya üzerinde her yıl 5 yaşından küçük yaklaşık 1 milyon çocuğun ölümüne neden olmaktadır (1).

Pnömonoklar bebeklik ve çocukluk çağında burun, geniz ve boğazda yaygın olarak bulunurlar (3). Bebeklerin bağışıklık sistemleri henüz tam olarak gelişmediğinden, pnömonok hastalıklarına karşı daha savunmasızdırlar (4).

Burun içinde ve boğaz bölgesinde pnömonok bulunan bebek ve çocuklar mikrobu diğer bireylere bulaştırabilirler. Bulaşma, öksürme veya hapşırma esnasında havaya yayılan damlacıkların solunması, yıkanmamış ellerin ağız ve burun bölgesi ile teması veya yakın temas yoluyla olur.

Pnömonok özellikle çocukların toplu halde bulunduğu kreş ve anaokulu gibi yerlerde çok hızla yayıldığından, kreşe giden çocuklarda pnömonok taşıma oranları ve buna bağlı hastalıkların görülme sıklığı daha yüksektir (5).

Pnömonok hangi hastalıklara sebep olur? (6,7,8)

Zatürre

Zatürre, çocukluk çağında en sık ölüm nedenlerinden biri olarak karşımıza çıkar. Zatürre, akciğerlerde bulunan hava keseciklerinin iltihap ile dolduğu ve yeterli hava alışverişinin yapılamadığı ciddi ve tehlikeli bir solunum yolu hastalığıdır. Pnömonoklar insandan insana genellikle hava yoluyla bulaşır.

Zatürrenin belirtileri arasında, koyu kıvamlı, sarı-yeşil renkli veya kanlı balgamın eşlik edebildiği öksürük, yüksek ateş ve titreme, nefes darlığı, göğüs ağrısı, halsizlik, zor ve hızlı soluk alma sayılabilir.

Menenjit

Pnömonoklar beyin ve omuriliği koruyan sıvıya ulaştıkları zaman menenjite neden olurlar. Menenjit, beyin ve omuriliği kaplayan ince zarların ve kan damarlarının iltihaplanmasıdır. Son derece ciddi bir hastalık olan menenjit, ölümle veya işitme kaybı, görme bozukluğu, zeka geriliği, hareket bozuklukları gibi kalıcı sakatlıklarla sonuçlanabilir.

Menenjitin belirtileri arasında, yüksek ateş, ense sertliği, baş ağrısı, kusma, aşırı yorgunluk, huzursuzluk ve iştahsızlık sayılabilir. Tedavisi çoğunlukla hastaneye yatırılarak yapılır.

Kan iltihabı

Pnömonokoklar, bazı durumlarda kana karışarak burada çoğalabilirler. Pnömonokokların kanı istila etmesi durumuna kan iltihabı denir. Vücut, mikroplara ve mikropların salgıladığı maddelere karşı organ yetmezliğiyle sonuçlanan bir tepki verebilir. Kan iltihabı ölümlü sonuçlanabilen son derece ciddi bir hastalıktır.

Hastalık belirtileri arasında, yüksek ateş, böbrek, karaciğer gibi organların fonksiyonlarında bozulma, bilinç bozulması, davranış bozuklukları, nefes darlığı sayılabilir.

Orta Kulak İltihabı

Pnömonokokların neden olduğu önemli hastalıklardan biri de orta kulak iltihabıdır. 0-2 yaş arasındaki her 10 çocuktan 9'u en az bir kez orta kulak iltihabına yakalanmaktadır. Bu hastalık, soğuk algınlığı, grip gibi diğer solunum yolu hastalıkları ile birlikte de görülebilir (9).

Orta kulak iltihabının uzun sürmesi ve tekrarlaması işitme kaybına, buna bağlı olarak konuşma bozukluklarına yol açabilir. Bazı durumlarda, tedavi edilmeyen orta kulak iltihabı, kulak çevresinde kemik hastalıklarına, menenjitte veya yüz felcine dahi neden olabilmektedir (10).

Orta kulak iltihabı belirtileri arasında, kulak ağrısı, çocuğun ağrı nedeniyle kulaklarını kaşımaya veya çekiştirmeye, ateş, huzursuzluk ve ağlama sayılabilir.

Sinüzit

Yüz kemiklerinde, sinüs adı verilen içi hava dolu boşluklar bulunur. Pnömonokokların bu boşlukları kaplayan zarlara yerleşmesi sonucunda sinüzit oluşabilir.

Sinüzit belirtileri arasında, göz arkasında basınç hissi, yüzde ağrı, burundan soluk alıp verme güçlüğü, genizde akıntı, uzun süreli - bazen kanlı burun akıntısı ve yüksek ateş sayılabilir.

Pnömonokok hastalıkları nasıl teşhis ve tedavi edilir?

Pnömonokok hastalıklarının teşhisi için röntgen, kan testleri ve bazen de bel bölgesinden su alma işlemine gerek duyulabilir.

Pnömonokok hastalıklarının tedavisinde genel olarak antibiyotikler kullanılmaktadır. Ne yazık ki, pnömonokoklar her geçen gün antibiyotiklere karşı daha fazla direnç kazandığından, pnömonokok hastalıklarının tedavisi giderek zorlaşmakta ve tedavi başarısı düşmektedir (11). Pnömonokok hastalıklarından korunmanın en etkili yollarından biri ise aşılama (1). Çocukları hastalıklara karşı aşı ile koruyarak sık antibiyotik kullanımının azaltılması, mikropların antibiyotiklere karşı direncini de düşürebilmektedir (12). Konjuge pnömonokok (zatürre) aşısı, 2008 yılı Kasım ayı itibarıyla ülkemizde Sağlık Bakanlığı aşı takvimi kapsamında ücretsiz olarak uygulanmaya başlanmıştır (13).

Referanslar:

- 1-WHO Weekly Epidemiological Record, 23 March 2007, 82nd Year. No. 12, 2007, 82, 93-104.
- 2-Expert Rev Anti Infect Ther 2005; 3(5):739-750.
- 3-J Infect Dis 2001;184:451-9.
- 4-Immunisation Info Sep 2006. Immunisation Advisory Center. University of Auckland. (<http://www.immune.org.nz/?t=899>)
- 5-Pediatrics 1999;103:e28.
- 6-MMWR April 4, 1997 / Vol. 46 / No. RR-8.
- 7-Toraks Derneđi Eđitim Kitapları Serisi Sayı:A4.
- 8-Toraks Dergisi. Cilt 3, Ek 3 . Ağustos 2002
- 9-Pharmacotherapy 2005;25(9):1193-1212.
- 10-Arch Otolaryngol Head Neck Surg. 2004;130:289-292.
- 11-Clin Microbiol Infect, Volume 8 Supplement 3 : 9-20, 2002.
- 12-N Engl J Med 2006;354:1455-63.
- 13-T.C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü 06.11.2008 tarihli ve 133045 sayılı kararı

© 2009 Wyeth
www.wyeth.com.tr
0212 355 9000